

Stockholm den 19 maj 2025

R-2025/0467

Till Finansdepartementet

Fi2024/02595

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 19 februari 2025 beretts tillfälle att yttra sig över promemorian Kontantutredningen.

Sammanfattning

Advokatsamfundet har granskat utredningens förslag och har generellt inget att erinra mot förslagen. Advokatsamfundet har dock följande kommentarer och synpunkter, avgränsade till de lagförslag som utredningen presenterar.

Synpunkter

Tillämpningsområdet av lagen (2010:751) om betaltjänster (BtjL)

Enligt promemorian föreslås att det enligt 9 kap. 12 § BtjL införs en skyldighet för vissa betalningsmottagare (betalningsmottagare som tillhandahåller (i) livsmedel i en fullsortimentsbutik, (ii) tjänster av offentligrättslig karaktär som myndighet eller den som utövar myndighet, eller (iii) varor eller tjänster som säljs vid apotek med tillstånd från Läkemedelsverket), att ta emot kontanter på bemannade försäljningsställen.

Advokatsamfundet noterar att den föreslagna ändringen skulle falla utanför lagens tillämpningsområde, enligt portalparagrafen 1 kap. 1 § BtjL. Bestämmelsen inkluderar inte skyldigheter för betalningsmottagare, varför införandet av dessa skyldigheter utan justering av 1 kap. 1 § BtjL riskerar att leda till bristande förutsebarhet. För att

undanröja sådan oförutsebarhet föreslår att Advokatsamfundet att 1 kap. 1 § BtjL justeras enligt följande (fet text är tillägg och struken text är borttaget):

I denna lag finns bestämmelser om betaltjänster som tillhandahålls i Sverige och utförs inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).

*I denna lag finns också bestämmelser om betalningsinstitut, registrerade betaltjänstleverantörer, betalkonto, ~~och~~ skyldighet för kreditinstitut att tillhandahålla kontanttjänster **och skyldighet för vissa betalningsmottagare att ta emot kontanter.***

Rubriken till 9 kap. BtjL

På samma tema som ovan noterar Advokatsamfundet att rubriken ”Skyldighet för kreditinstitut att tillhandahålla kontanttjänster” till 9 kap. i BtjL har lämnats oförändrad i lagförslaget. Mot bakgrund av att förslaget till det nya lagrummet 9 kap. 12 § BtjL inför reglering för vissa betalningsmottagare, bör rubriken till kapitlet justeras för att uppnå en tydlighet och förutsebarhet för de aktörer som föreslås omfattas av den nya regleringen.

Skyldighet för vissa betalningsmottagare att ta emot kontanter

Av övervägandena i avsnitt 10.1 framgår det att de betalningsmottagare som enligt förslaget ska acceptera kontantbetalning ska vara skyldiga att göra det (i) på fysiska och bemannade platser där betalning normalt kan genomföras med allmänt gångbara betalmedel, (ii) mellan klockan 06.00 och 20.00 under dygnet, (iii) på platser där säkerheten för verksamhetens personal med rimliga medel kan upprätthållas, och (iv) om de omfattas av krav på att anlita extern revisor. Den föreslagna lydelsen av 9 kap. 12 § BtjL är enligt Advokatsamfundet otydlig i dessa avseenden. Advokatsamfundet anser att det bör framgå direkt av lagtexten att skyldigheten att acceptera kontantbetalningar endast gäller för betalningsmottagare som omfattas av krav på att anlita extern revisor. Vidare bör kraven som omnämns i (i)–(iii) ovan framgå direkt av lagtexten. Att utelämna detta riskerar att skapa en rättsosäkerhet och bristande förutsägbarhet för betalningsmottagarna avseende om och när de är skyldiga att ta emot kontanter.

Beloppsbegränsningar

Advokatsamfundet anser att beloppsbegränsningarna för skyldigheten att ta emot kontanter och insättning av dagskassa och tjänster för växelkassa till synes är välavvägda och ändamålsenliga för att säkerställa att konsumenter och juridiska personer kan sätta in kontanter, utan att avsevärt höja risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Advokatsamfundet noterar dock att antalet tillfällen då kontanter kan komma att sättas in i penningtvätts- eller terroristfinansieringssyfte riskerar att öka i takt med att insättnings- och uttagsmöjligheter av kontanter blir större.

Lämpade att hantera kontanter i sin verksamhet

I förslaget till 14 § första stycket förordningen (2010:1008) om betaltjänster, framgår att kreditinstitut enbart är skyldiga att tillhandahålla dagskassetjänster och tjänster för växelkassa till betalningsmottagare som ”*bedöms lämpade att hantera kontanter i sin verksamhet*”. Det specificeras inte i promemorian vad som menas med att en betalningsmottagare är lämplig att hantera kontanter, vilket skapar en rättsosäkerhet.

Framförallt riskerar detta att leda till en bristande förutsebarhet i förhållande till de betalningsmottagare som är skyldiga att ta emot kontanter enligt förslaget till 9 kap. 12 § BtjL, eftersom även sådana betalningsmottagare enligt förslaget behöver anses lämpliga att hantera kontanter för att erbjudas dagskassetjänster och tjänster för växelkassa. Omständigheten att de betalningsmottagare som enligt förslaget till 9 kap. 12 § BtjL är skyldiga att ta emot pengar ska bedömas lämpliga framstår inte som ändamålsenligt eftersom förslaget därmed, teoretiskt, riskerar att ålägga vissa betalningsmottagare en skyldighet att ta emot kontanter utan att bereda sådana aktörer en rätt att omvandla dessa kontanter till digitala pengar genom dagskassetjänster eller tjänster för växelkassa. Advokatsamfundet anser därför att sådana betalningsmottagares rätt att erbjudas dagskassetjänster och tjänster för växelkassa bör vara ovillkorlig, alternativt att det i lagförslaget förtydligas vilka betalningsmottagare som ska anses lämpliga och vad skälet är till att inte samtliga förpliktade betalningsmottagare ska anses lämpliga.

Undantag från skyldighet att erbjuda tjänster för insättning av dagskassa eller tjänster för växelkassa vid synnerliga skäl

I förslaget till 14 § tredje stycket förordningen (2010:1008) om betaltjänster föreslås att kreditinstitut ska vara undantagna från att tillhandahålla dagskassetjänster och tjänster för växelkassa i vissa situationer, dvs. (i) om det skulle strida mot lagen (2017:630) om penningtvätt och finansiering av terrorism, (ii) om annat är föreskrivet i annan lag eller författning eller (iii) om det föreligger synnerliga skäl. Advokatsamfundet konstaterar att det i promemorian inte närmare specificeras vad som skulle kunna avses med synnerliga skäl, vilket riskerar att skapa tillämplighetssvårigheter och därmed rättsosäkerhet.

Övriga kommentarer

- Advokatsamfundet noterar att förslaget i 14 § första stycket förordningen (2010:1008) om betaltjänster dels hänvisar till 1 kap. 12 § i BtjL, vilket Advokatsamfundet antar rätteligen ska vara 9 kap. 12 § BtjL, dels hänvisar inkonsekvent till BtjL. Advokatsamfundets föreslår därför att denna bestämmelse bör omformuleras enligt följande:

”2. omfattas av skyldigheten att ta emot kontanter enligt 9 kap. 12 § lagen (2010:751) om betaltjänster”.

- Advokatsamfundet noterar vidare att den föreslagna numreringen av det nya föreslagna lagrummet 9 kap. 12 § BtjL innebär att skyldigheten för vissa betalningsmottagare att ta emot kontanter placeras under rubriken *”Överklagande”*. Advokatsamfundet föreslår att denna skyldighet placeras på en lämpligare plats.
- Slutligen noterar Advokatsamfundet att 9 kap. BtjL redan innefattar lagrum som behandlar bemyndiganden under rubriken *”Bemyndiganden”*, nämligen 9 kap. 13 och 14 §§ BtjL. Advokatsamfundet föreslår därför att 9 kap. 13 § BtjL inkorporeras under den befintliga rubriken.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander